

МАРКСИСЧИ-ЛЕНИНЧИ ТЕОРИЯНЫ ӨӨРЕНИП ТУРАРЛАРГА ДУЗАЛАМЧЫ

УЛУС АЖЫЛ-АГЫЙЫНЫ ПЛАН ЁЗУГААР (ПРОПОРЦИОНАЛДЫГ) ХӨГЖҮЛДЕЗИНИН ХООЙЛУЗУ

Социалисттик тургузуг ажыгыч чоннар- ны амдыралынын материалдыг чагай байламы болгаш културтуг денелин чайгылыш чок бедидерин хандырып турар. Социалисттик бугурагенин эл кол со- ругазын боттандырыныта улус ажыл- агыйынын план ёзугаар, пропорционалдыг хөгжүлденин бирги черегин ужу- рдузалыг. Социализмни объективтик эко- номиктик хойбуларын медереп билиш база шыны-биле ажылдашынан, Коммунисттик партия биле Совет чазак бистин чурту-

вустун улус ажыл-агыйын планнын уду- ртур чорукту боттандырып турар. Ажыл- агыйын социалисттик системанын эл чугула артык күштеринин бирөөн инда болуп турар. Совет Эвилели-биле кады чактыс ай социалисттик лагерь болуп тур- рар улус демократизмнин чурттарында социалисттик экономиканын тургузуушкуну калбак фронт-биле непереп турар ам- ты байдалдарга планнашыкынын ужу- рдузасы улам-на күштепип турар.

негеделерин улус ажыл-агыйыннын план- нарынга болдунар пша-биле илап өөренип көөр болгаш социалисттик бугурагенин хөгжүлденин эргежок чугула пропорцио- налдыкы тодарай төөгүлүг байдаларга таарыштыр хандыраар, Совет кургенин

экономикаг күчүзүн болгаш камгаланыр аргазын чайгылыш чок быжыглар дөш планнашыкынын системаны болгаш ар- галарын бүгү хемчеглер-биле болбаазыра- гайжыдып турар.

ажыл-агый ажылдарын 1953 чылдынга көөрдө, 75 миллион гектар хойну кылтып күөстөкөн. Социалисттик көдө ажыл-агый болза, чер ажыгыч социалисттик эвес бүгү- лө өске хевирлери-биле дөмейлөргө, ол дыка кыска хуусаанын иштинде болуун хөгжүлдешкенин азып эртин шыдаар аргалыг шак ындыг артык улуг күш- терин болуп турар.

кулавырларын хуваарын планнаары социалисттик ниятиледе күш-ажылдыг бугурагени бедидеринин болгаш бугу- ругенин өстүреринин чугула негеделин болуп.

I. Социализм үезинде улус ажыл-агыйынын план ёзугаар хөгжүлденин эргежок чугулазы

Социалисттик тургузугнуң тилеги эл иштетиледег экономикаг үнелешкенин азы дээдиштен өскеринишкенин ай- тып турар. Ол чорук бугурагенин чеп- сек-херекселеринге хуу өнүгүу зуутка- ныдан болгаш ниятинин өнүгүуүгү тер- гиндешкенин доктадып тургусканында, социалисттик бугураге харылдааларын- дан илгерилетинип турар.

Капиталисттик хуу өнүгү болза, бугура- генин чепсек-херекселерин бугурагенин шутт материалдыг чагай чүдлеринен алымаар тергилдешкенин болгаш чакы- рымышкынын харылдааларын, кижини кайж мөлчүрү чорукту, капиталисттик ажыл- агыйынын болгаш хөдөлөөлүнүн ажыл- чынарнын аныгынын азынганта эштеп чок чөрдүлөөрин, оларын азынганта өң чидиг демиселди төртүндүрүп турар. Оң-биле кады хуу өнүгү капиталисттерин боттарынын база эң улуг ажыл-кочкаларын тын алыр дөш бот-болуунга улар эң кадыг-дошкун демиселди байдаларында тургузуу турар.

План ёзугаар хөгжүлденин хойбузу болза, социалисттик ниятиле, оон удурут органын материалдыг, күш-ажыгыч бол- гаш сая-дөө курлавырларын хуваады- нынга эргежок чугула пропорционалдыг болуп чорукту үргүчү челип алыры, тус-тус алыраарга бугурагенин хөгжөөли социалисттик бугурагенин элс соорула- ны-биле чурттуг экономикаг күчү-шыл- дын болгаш камгаланыр аргазын быжы- галарын соорулаары-биле мях дүштүр Улгаларын негер турар. Оң-биле кады улус ажыл-агыйынын элээн хей кол пропорционалдыг тускайлары эргежок чугула. Бугурагенин болгаш улус хөг- жөлденин азында эргежок чугула деңгү- лүгүрү чорук, социалисттик бугурагенин элс соорулаарын боттандыраар, соци- алисттик экономиканын коммунистче ору- лан челишиктерин шимчөөлүнүн хамык- тын мурунда ол кол пропорционалдыг сагырыдан хамааржар.

Социализм үезинде бугураге өске кандыг-даа ниятиледег ышкан ий улуг бөдүлгөргө хуваатынар: бугурагенин чепсек-херекселеринин бугурагенин болгаш хөгжөлденин чүдлеринин бугу- рагенин. Оларын азынганта шын про- порционалдыг сагыры социалисттик план- нашыкынын бирги жөлгөчиг соорулаа- рын бирөөн болуп турар.

Социализм үезинде улус хөгжөлденин өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлденин чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Чик болгаш аш-чөм үлөтүрүгө, социалисттик көдө ажыл-агыйга, чур- талга туулушкунга болгаш оон-даа өске- лерге боттуг мөөнөшкенин хамыктын мурунда бугурагенин темпиктиг чеп- секленишиктерин денелинден хамаар- жар. А машиналар болгаш дериг-херек- селер бугурагенин болууну элчөөндө бугу- ругени металлдын, хөмүр шаштын, неф- тинин, машиналарын болгаш дериг-хе- рекселерин, электроэнергиянын, цементин болгаш оон-даа өскелерин саны- дан хамааржар. Оң-биле дүштүр мөөнө- шкенин бугурагенин кол кезини база аар индустриянын адыраларына — ма- шина тулуучу, металлургия, хөмүр даш болгаш нефть үлөтүрүгө, аерге- тикаже болгаш оон-даа өскелерге чору- дуу турар.

Буржуа ниятиледег экономикаг үн- өлүгү ниятинин бугурагенин алаан- чыгышкынын болгаш анархизмдин чай- лаш чок төртүндүрүп, улус ажыл-агый- нын план ёзугаар хөгжүлденин аргазы боттандырып турар. Капиталисттик ния- тиледе пропорционалдыг чорук билдир- мө рынокка ажылдап турар тус-тус бугурагенин аныгынан уламчыдан үргүчү үргөтүп турар дөрини В. И. Ленин айтып турган.

Эргежок чугула пропорционалдыг док- тадын тургузарында тодарайлакчы роль боюза, социалисттик бугурагенин элс со- орулазын болгаш ол соорулазын челип алырынын аргазын болууда шингөөчиг турар социализмдин экономикаг хойбу- зуна оонаар. Социалисттик экономикаг хөгжүлденин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализм үезинде улус хөгжөлденин өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализм үезинде улус хөгжөлденин өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализмдин кол экономикаг хой- бузу болгаш план ёзугаар хөгжөлденин хойбузу улус ажыл-агыйын ады- рларын азынганта, хамыктын мурунда материалдыг бугураге-биле бугураге- ни эвес өсөрүгүн азынганта күш-ажы- гыч курлавырларын хуваар талам-биле шын пропорционалдыг негер турар.

Социализм үезинде улус ажыл-агый- нын план ёзугаар хөгжүлденин аргазы улус ажыл-агыйыннын планнарынн күтүсөдөн дөш хоорайнын болгаш кез- дегини ажыл-инчелеринин социалисттик чаржы-биле дүштүр, социалисттик кү- рүгенин ажыл-агый-органнашчы ажыл- чорудулазын дашчытыр херек кырып, да боттуг чугулу бээр.

Моновалисттик үезин мурундагымынга дөмейлөргө амгы үедеги капитализмдин байдаларында буржуа күрөөлөрүн экономикаг амдыралга холгаараашкы- нын өскөн, ол чорук ажыл-агыйын милли- таризацияга күрөө боджеттерин ажыл- агыйынын турарынан бөө-чепсекти эдере бугурагенин дузазы-биле экономикаг кризистерин боттандыра дээр орадажыкы- нын болгаш оон-даа өскелерин илгерилетип турар. Мында-даа ол чорук бугурагенин мурундагымынга, ажыл- агыйын чүмү-биле болууну контролдоога аң турар дөш мырндай ол өскөн. Харын ону АШН-тын чикээден алгаш көөргө капиталисттик күрөөлөрүн күрөө апар- азы монополияларга болу чагырын, оларын тура-соруун күтүсепин турар. Ча- каз чагыраларын алыр дөш монополиялар- нын азында ол кадыг-дошкун алаан- демисел калбарып турар. Күргөтүн хол- гаараашкыны, экономикаг «таарыш- тырар», «планнаар» дээр оң орада- жыкышкынын ниятинин бугурагенин азынганта кошкатып, харын күштө- лүгүн турар. Ол чайлаш чок, чүгө дөргө, капиталисттик монополияларын тергил- дешкенин турга, ажыл-агыйын ала-чаа- гаар хөгжүлдешкенин, эргежок чугулу про- порционалдыг үргүчү үргөтүшкенин, эң үргөдөчиг экономикаг кризистерин экономикаг үдөшкөнү — капиталисттик хуу өнүгү болгаш кижини кайж мөлчүрү чорук чүгө дөгбөн болуп хөвөөр артып турар.

Капитализм үезинде бугурагенин чеп- сек-херекселеринин болгаш ажыгыч кү- чүнүн хуваадызын пропорционалдыг болдунар аргазын болгаш эргежок чугу- лазын тургузуу турар. Социализм үезин- де тергилдеш турар ниятинин өнүгү чаа бугураге харылдааларын — кижилерин мөлчүрүлөп хостуг эң хуузуу кады амдыражыгынын болгаш кайж кай- мынга дузааларынын харылдааларын төртүндүрүп, ажыгыч аныгынын тараа- чыларын болгаш илтелдешкенин азында өнүгөдөгү болгаш быжыгып турар найралдыг үдөшкөн болуп турар.

Дөш техникаг баазыга бугурагенин үзүлгө чок калбарымынын, оң болбаазыраашкынын хөгжөлдөни чүд- леринин бугурагени-биле дөмейлөргө, бугурагенин чепсек-херекселеринин бугурагенин болгаш, эң дүргө азыда тур- да, чүгө мичан болдунар аргалыг. Илдыг пропорционалдыг болуп чорук эргежок чугу- ла боттуг чугу болуп, чүгө дөргө, харын аар үлөтүрү — машина тулуу, метал- лургия, хөмүр даш болгаш-нефть үлөтүрүгү, электроэнергия бугурагени — өске бүгү адыраларын — чик болгаш аш-чөм үлөтүрүгүн, транспорттуг, социалисттик бөдө ажыл-агыйын техникаг чепсек- ленишиктеринин болгаш улам ынайгы хөг- жөлдөниң үдөшкөн, бистик чуртувун тур камгаланыр күчүзүн быжыгаларын үдөшкөн болуп турар. Мөөн жүрүдөш партианын болгаш чазактын, чурттуг планнап турар органынын болгаш бүгү совет улустуң кол сагыш салымшынын чүд дөргө, харын аар индустриянын үзүлгө чок, кол нургалуу өздүгенин хандыраарында, бугурагенин чепсек- херекселеринин болгаш хөгжөлдөни чүд- леринин бугурагенин азында пропор- цияларын коммунисттик тургузуушкунун соорулаарында болгаш бүгү дөргө бай- далынын негеделеринге таарыштыр шын сагырында болуп.

Социализм үезинде улус хөгжөлдөни өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализмдин кол экономикаг хой- бузу болгаш план ёзугаар хөгжөлденин хойбузу улус ажыл-агыйын ады- рларын азынганта, хамыктын мурунда материалдыг бугураге-биле бугураге- ни эвес өсөрүгүн азынганта күш-ажы- гыч курлавырларын хуваар талам-биле шын пропорционалдыг негер турар.

Социализм үезинде улус ажыл-агый- нын план ёзугаар хөгжүлденин аргазы улус ажыл-агыйыннын планнарынн күтүсөдөн дөш хоорайнын болгаш кез- дегини ажыл-инчелеринин социалисттик чаржы-биле дүштүр, социалисттик кү- рүгенин ажыл-агый-органнашчы ажыл- чорудулазын дашчытыр херек кырып, да боттуг чугулу бээр.

Бугурагенин чүгө социалисттик арга- ны улус ажыл-агыйыннын ёзуугу план ёзугаар, пропорционалдыг хөгжүлденин болдунар аргазын болгаш эргежок чугу- лазын тургузуу турар. Социализм үезин- де тергилдеш турар ниятинин өнүгү чаа бугураге харылдааларын — кижилерин мөлчүрүлөп хостуг эң хуузуу кады амдыражыгынын болгаш кайж кай- мынга дузааларынын харылдааларын төртүндүрүп, ажыгыч аныгынын тараа- чыларын болгаш илтелдешкенин азында өнүгөдөгү болгаш быжыгып турар найралдыг үдөшкөн болуп турар.

Бугурагенин чепсек-херекселеринге ниятинин өнүгү бугурагенин чактыс ай, боттарынын бүгү адыраларында хол- баазыг нияти улус ажыл-агыйын кылдыр каттыштырып турар. Бугурагенин чеп-

сек-херекселеринин болгаш ажыгыч кү- чүнүн хуваадызын пропорционалдыг болдунар аргалыг болуп турар. Социализм үезинде тергилдеш турар ниятинин өнүгү чаа бугураге харылдааларын — кижилерин мөлчүрүлөп хостуг эң хуузуу кады амдыражыгынын болгаш кайж каймынга дузааларынын харылдааларын төртүндүрүп, ажыгыч аныгынын тараа- чыларын болгаш илтелдешкенин азында өнүгөдөгү болгаш быжыгып турар найралдыг үдөшкөн болуп турар.

Социализм үезинде улус хөгжөлдөни өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализмдин кол экономикаг хой- бузу болгаш план ёзугаар хөгжөлденин хойбузу улус ажыл-агыйын ады- рларын азынганта, хамыктын мурунда материалдыг бугураге-биле бугураге- ни эвес өсөрүгүн азынганта күш-ажы- гыч курлавырларын хуваар талам-биле шын пропорционалдыг негер турар.

Социализм үезинде улус ажыл-агый- нын план ёзугаар хөгжүлденин аргазы улус ажыл-агыйыннын планнарынн күтүсөдөн дөш хоорайнын болгаш кез- дегини ажыл-инчелеринин социалисттик чаржы-биле дүштүр, социалисттик кү- рүгенин ажыл-агый-органнашчы ажыл- чорудулазын дашчытыр херек кырып, да боттуг чугулу бээр.

Бугурагенин чүгө социалисттик арга- ны улус ажыл-агыйыннын ёзуугу план ёзугаар, пропорционалдыг хөгжүлденин болдунар аргазын болгаш эргежок чугу- лазын тургузуу турар. Социализм үезин- де тергилдеш турар ниятинин өнүгү чаа бугураге харылдааларын — кижилерин мөлчүрүлөп хостуг эң хуузуу кады амдыражыгынын болгаш кайж каймынга дузааларынын харылдааларын төртүндүрүп, ажыгыч аныгынын тараа- чыларын болгаш илтелдешкенин азында өнүгөдөгү болгаш быжыгып турар найралдыг үдөшкөн болуп турар.

Бугурагенин чепсек-херекселеринге ниятинин өнүгү бугурагенин чактыс ай, боттарынын бүгү адыраларында хол- баазыг нияти улус ажыл-агыйын кылдыр каттыштырып турар. Бугурагенин чеп-

сек-херекселеринин болгаш ажыгыч кү- чүнүн хуваадызын пропорционалдыг болдунар аргалыг болуп турар. Социализм үезинде тергилдеш турар ниятинин өнүгү чаа бугураге харылдааларын — кижилерин мөлчүрүлөп хостуг эң хуузуу кады амдыражыгынын болгаш кайж каймынга дузааларынын харылдааларын төртүндүрүп, ажыгыч аныгынын тараа- чыларын болгаш илтелдешкенин азында өнүгөдөгү болгаш быжыгып турар найралдыг үдөшкөн болуп турар.

Социализм үезинде улус хөгжөлдөни өздүгенин сууру болуп бугурагенин кал- бартыр төлөөдө, ниятинин күш-ажыгыч бугурагенин иштиги болгаш даш- тыкы тодарай байдаларында дүштүр ол болза, пропорционалдыг ужу- ртука- ны тодарайлап, бугурагенин чепсек- херекселерин бугурагенин болгаш хөг- жөлдөни чүдлерин бугурагенин хөгжөлдө- ниң темпелеринин эргежок чугула деңгү- лүгүрү бугурагенин болгаш хөгжөлдө- ниң деңгүлүгүн айтып турар.

Социализмдин кол экономикаг хой- бузу болгаш план ёзугаар хөгжөлденин хойбузу улус ажыл-агыйын ады- рларын азынганта, хамыктын мурунда материалдыг бугураге-биле бугураге- ни эвес өсөрүгүн азынганта күш-ажы- гыч курлавырларын хуваар талам-биле шын пропорционалдыг негер турар.

Социализм үезинде улус ажыл-агый- нын план ёзугаар хөгжүлденин аргазы улус ажыл-агыйыннын планнарынн күтүсөдөн дөш хоорайнын болгаш кез- дегини ажыл-инчелеринин социалисттик чаржы-биле дүштүр, социалисттик кү- рүгенин ажыл-агый-органнашчы ажыл- чорудулазын дашчытыр херек кырып, да боттуг чугулу бээр.

